

Διεύρυνση της σεξουαλικής εκπαίδευσης παιδιών και εφήβων με ΔΑΦ με χρήση παράλληλης ομαδικής παρέμβασης βάσει του PSR

Αυγή Βιτανίδη a.vitanidi@yahoo.gr
Παναγιώτης Βουτυράκος panvout@gmail.com

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ

Εισαγωγή

Οι βιολογικές και φυσικές πτυχές της σεξουαλικότητας αφορούν **έμφυτα** στους **εφήβους με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ASD)**.

Οι **έφηβοι** χρειάζονται **στήριξη** για να **οικοδομήσουν** τις απαιτούμενες **κοινωνικές δεξιότητες** και την ωριμότητα που **αξιώνει** την υγιή ανάπτυξη της σεξουαλικότητας.

Η συνδρομή της οικογένειας στην εκπαίδευσή τους **είναι άρρηκτη**.

Η υποστήριξη μέσω του **PSR** διευκολύνει τους γονείς να **εμπλακούν** στην ψυχοεκπαιδευτική διαδικασία της επεξεργασίας θεμάτων που συνάδουν με την σεξουαλικότητα.

Σκοπός

Η παρούσα εργασία στοχεύει, την αποδοτικότερη **ένταξη** των γονέων στη **σεξουαλική εκπαίδευση** των παιδιών τους.

- Υποστηριζόμενοι από το πρόγραμμα **Cygnnet -PSR** και συνάμα στηριζόμενοι στα οφέλη της **Ομάδας Κοινωνικών Δεξιοτήτων** εφήβων με σταθερή δομή.
- Διεξάγουμε εκ παραλλήλου συναντήσεις και προάγουμε την υγιή ανάπτυξη της σεξουαλικότητας.
- Θεμελιώνεται η **σύζευξη δύο ομάδων**, με **κοινές αρχές και στόχους σε θέματα** που συνάδουν με την **σεξουαλικότητα**.

Επισκόπηση

- Βασική περιγραφή του Cygnet - PSR
- Αναφορά στη δομή των Ομάδων Κοινωνικών Δεξιοτήτων
- Αποτίμηση του δείγματός μας
- Συμπεράσματα και ερευνητικά ερωτήματα

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης Cygnet αποτελεί ένα δομημένο βιωματικό **πρόγραμμα ψυχοεκπαίδευσης ομάδων**. Απευθύνεται σε γονείς και φροντιστές παιδιών και νέων που βρίσκονται στο αυτιστικό φάσμα.

Απώτερος σκοπός του προγράμματος είναι οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν καλύτερη **κατανόηση** και **μεγαλύτερη αίσθηση αυτοπεποίθησης** αναφορικά με θέματα και συμπεριφορές που συναντούν στις ΔΑΦ.

- ❑ **Αυτισμός και Διάγνωση**
- ❑ **Επικοινωνία**
- ❑ **Αισθητηριακά θέματα**
- ❑ **Κατανόηση Συμπεριφοράς**
- ❑ **Διαχείριση Συμπεριφοράς**
- ❑ **Αδέρφια**

Cygnets PSR

Puberty, Sexual Wellbeing and Relationships

Είναι μια επιπρόσθετη ενότητα στο βασικό πρόγραμμα Cygnets.

Περιλαμβάνει βιωματικές δραστηριότητες, προκειμένου οι συμμετέχοντες να εμπλακούν στην ψυχοεκπαιδευτική διαδικασία ευχάριστα και διευκολύνει την μάθηση. Το Cygnets PSR στοχεύει στην ανάπτυξη καλύτερης κατανόησης αναφορικά με θέματα που αφορούν στην

Εφηβεία

Σεξουαλική Ευεξία

Σχέσεις

Ενότητες PSR

- **Εφηβεία**
  - Τι είναι εφηβεία
  - Αντίληψη του σώματος
  - Φροντίδα του σώματος
  - Έκθεση του σώματος (που και πότε)
- **Σεξουαλική ευεξία**
  - Τι σημαίνει σεξουαλικότητα;
  - Αυνανισμός
  - Σεξ και νομοθεσία
  - Αγγίγματα και προσωπικός χώρος
- **Σχέσεις**
  - Είδη σχέσεων
  - Χτίζοντας μία σχέση
  - Συναισθήματα
  - Κοινωνική Αλληλεπίδραση
  - Ασφάλεια και εκφοβισμός

Ομάδες Κοινωνικών Δεξιοτήτων

Σταθερή δομή

- ❑ τόπος
- ❑ συχνότητα
- ❑ διάρκεια
- ❑ αριθμός συμμετεχόντων

Γονείς

- ❑ συμβάλλουν σε κοινές αρχές και στόχους
- ❑ αξιολογούν και ανατροφοδοτούν την παρέμβαση.

- ★ Τελετουργικό έναρξης και λήξης
- ★ Κυκλική διάταξη μελών και Οριοθέτηση χώρου με τη χρήση χαλιού και μαξιλαριών.
- ★ Οπτικοποιημένοι κανόνες
- ★ Σύμβολο και όνομα ομάδας
- ★ Προσωπικό ημερολόγιο
- ★ Προσωπικός φάκελος
- ★ Συμβολική αμοιβή

Μεθοδολογία

- 4 συναντήσεις με τους γονείς (PSR) / 14 συναντήσεις με τα παιδιά.
- +2 συναντήσεις που αφορούν την διαδικασία συνοχής της ομάδας εφήβων

Ομάδες	Διάρκεια / Συχνότητα Παρέμβασης	Διάρκεια Συναντήσεων	Φύλο ΑΚ	
Cygnnet PSR (γονείς των εφήβων)	20 εβδομάδες / 1 συνάντηση το μήνα	90 λεπτά	5	3
ΚΟΙΝΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	20 εβδομάδες / 1 συνάντηση την εβδομάδα. /14 σχετίζονται με τη σεξουαλικότητα /2 δομή της ομάδας			
Προ-εφηβικής ηλικίας (11-13 ετών)			6	3

Μεθοδολογία

- ❑ Οι **εκ παραλλήλου συναντήσεις** με τα παιδιά **ακολουθούν τις θεματικές ενότητες του PSR** που σχετίζονται με: την **Εφηβεία**, τη **Σεξουαλική ευεξία** και τις **Σχέσεις**.
- ❑ **Επεκτείνουμε τη χρήση του Εκπαιδευτικού υλικού** του ίδιου του προγράμματος PSR, στην εκπαίδευση της ομάδας των εφήβων.
- ❑ Η **ψυχοεκπαίδευση των γονέων** ανά θεματική ενότητα **προηγείται** αυτής των εφήβων.
- ❑ Ως εκ τούτου, θεμελιώνεται **η σύζευξη δύο ομάδων**, αυτή των γονέων και αυτή των εφήβων, με κοινές αρχές και στόχους σε θέματα σεξουαλικότητας.

Συλλογή αποτελεσμάτων

- ❑ **Κλίμακες** αξιολόγησης του ίδιου του προγράμματος **CYGNET**
- ❑ Χορήγηση **άτυπων ερωτηματολογίων** στους γονείς
- ❑ Χρήση και σύγκριση των **αυτοαναφόρων των εφήβων**
- ❑ **Συνεντεύξεις** και **σχόλια** γονέων
- ❑ Άμεση παρατήρηση

Cygnnet PSR Αξιολόγησης Ικανότητας Διαχείρισης

- ❑ Αποτελείται από 12 ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας*
- ❑ Αποτιμά το **βαθμό της ικανότητας διαχείρισης** αναφορικά με τα θέματα της εφηβείας, της σεξουαλικής ευεξίας και των σχέσεων.
- ❑ Χορηγείται πριν από την έναρξη, στην 1^η συνάντηση και 2 μήνες μετά τη λήξη του προγράμματος.

Για παράδειγμα, πόση **αυτοπεποίθηση** έχετε:

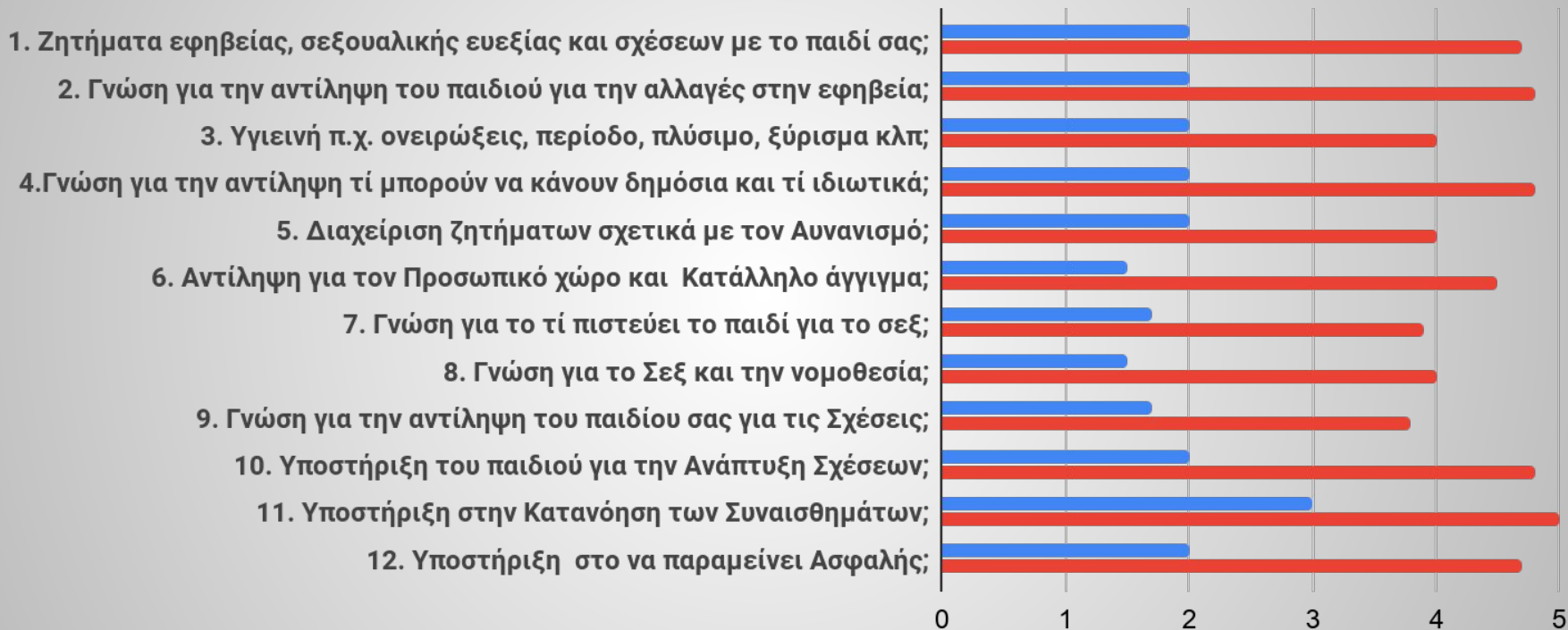
- Να εξερευνήσετε ζητήματα εφηβείας, σεξουαλικής ευεξίας και σχέσεων με το γιο/την κόρη σας;
- Να διαχειριστείτε ένα ζήτημα σχετικό με τον αυνανισμό;
- Να εφοδιάσετε το παιδί σας με στρατηγικές που θα μπορούσαν να βοηθήσουν να παραμείνει ασφαλές;

---

* Με την ευγενική άδεια της Kate Soronoff, Πανεπιστήμιο του Queensland, Αυστραλία

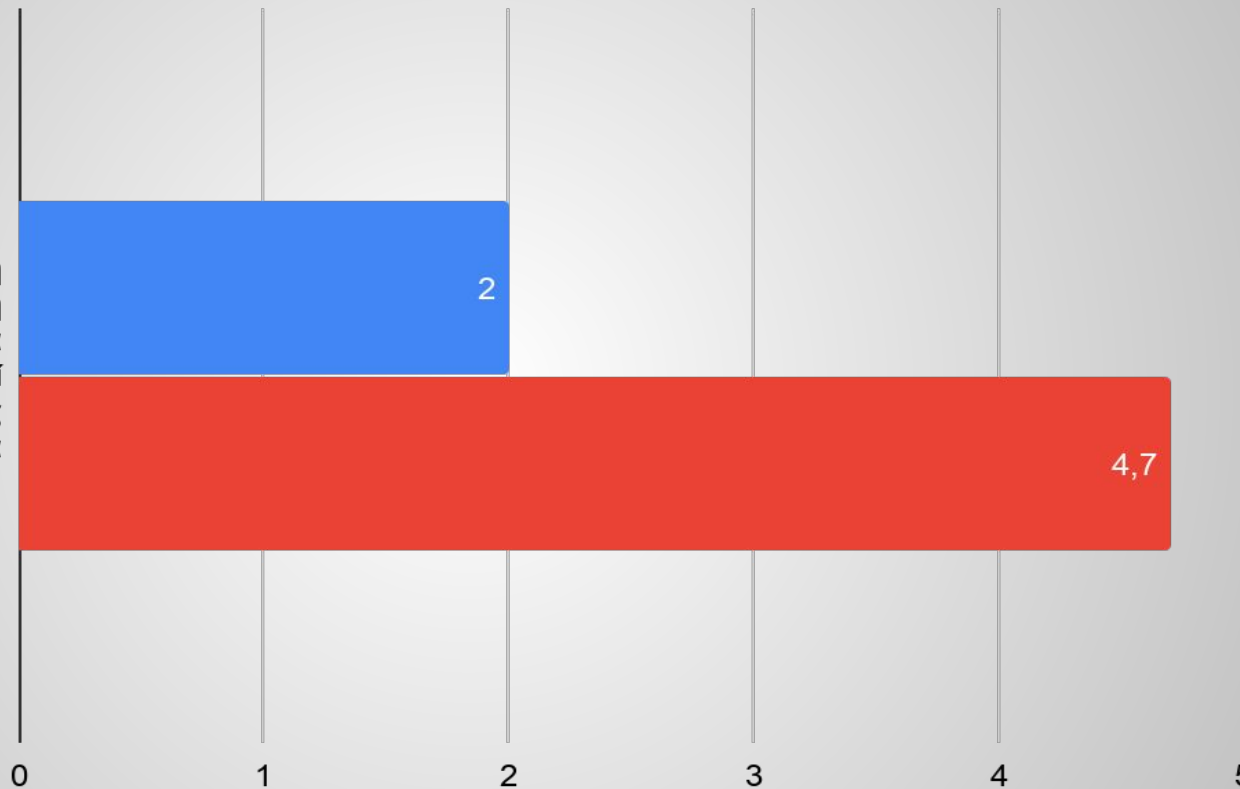
προ-εκπαιδευτική και μετα -εκπαιδευτική ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ CYGNET PSR

■ προ-εκπαιδευτικά ■ μετα-εκπαιδευτικά

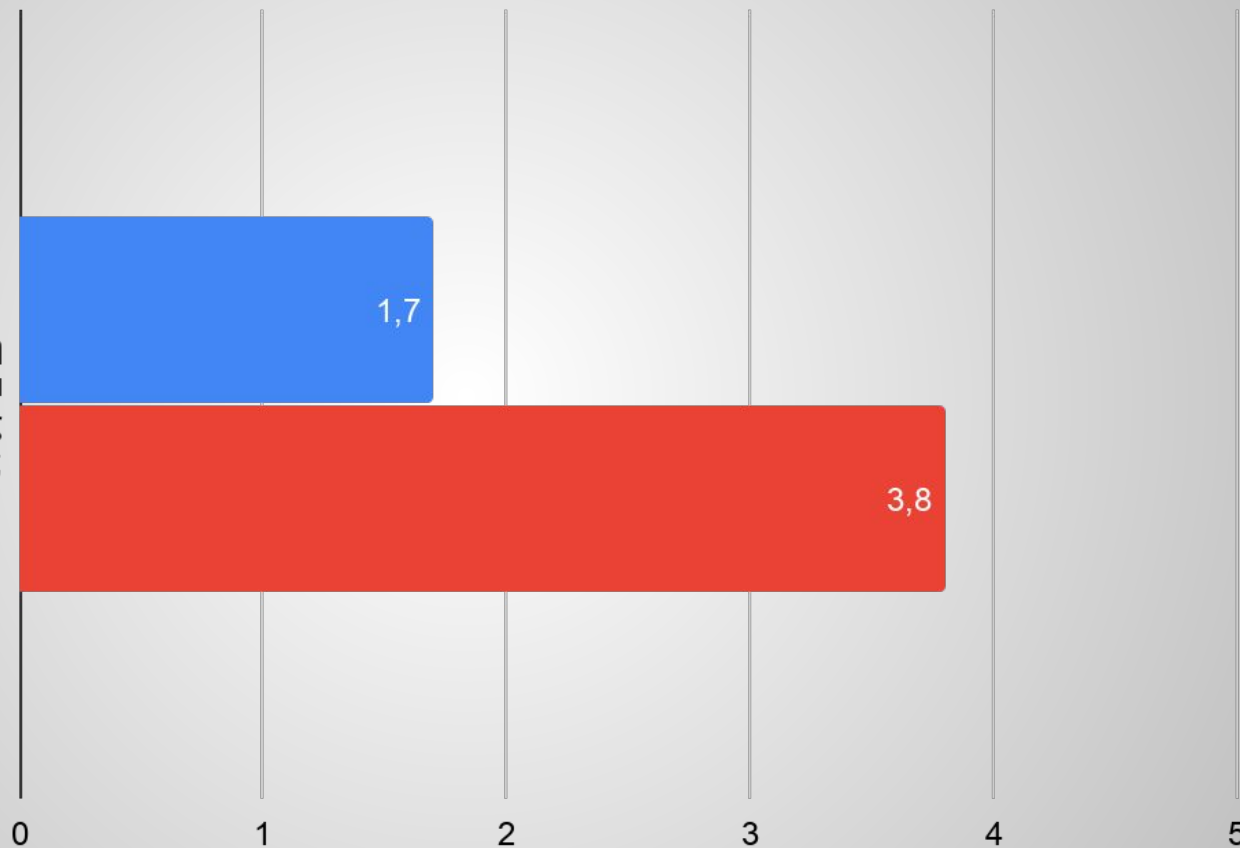
■ προ-εκπαιδευτικά ■ μετα-εκπαιδευτικά

Πόση
αυτοπεποίθηση
αισθάνεστε, να
εφοδιάσετε το παιδί
σας με στρατηγικές
για την ασφάλειά
του;

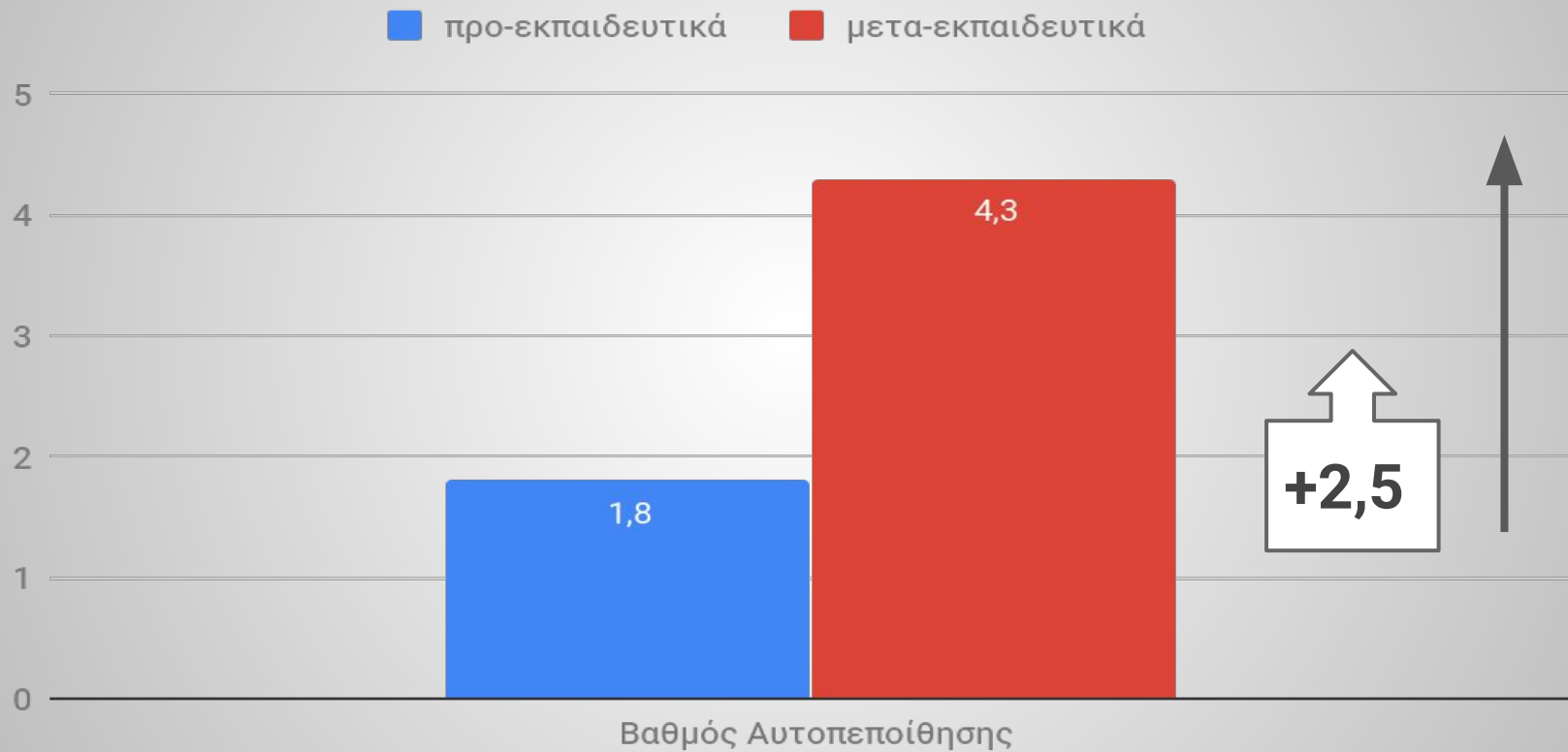

■ Προ- εκπαιδευτικά ■ Μετά- εκπαιδευτικά

Πιστεύετε έχετε καλή
γνώση για το τι
πιστεύει το παιδί σας
για το σεξ;

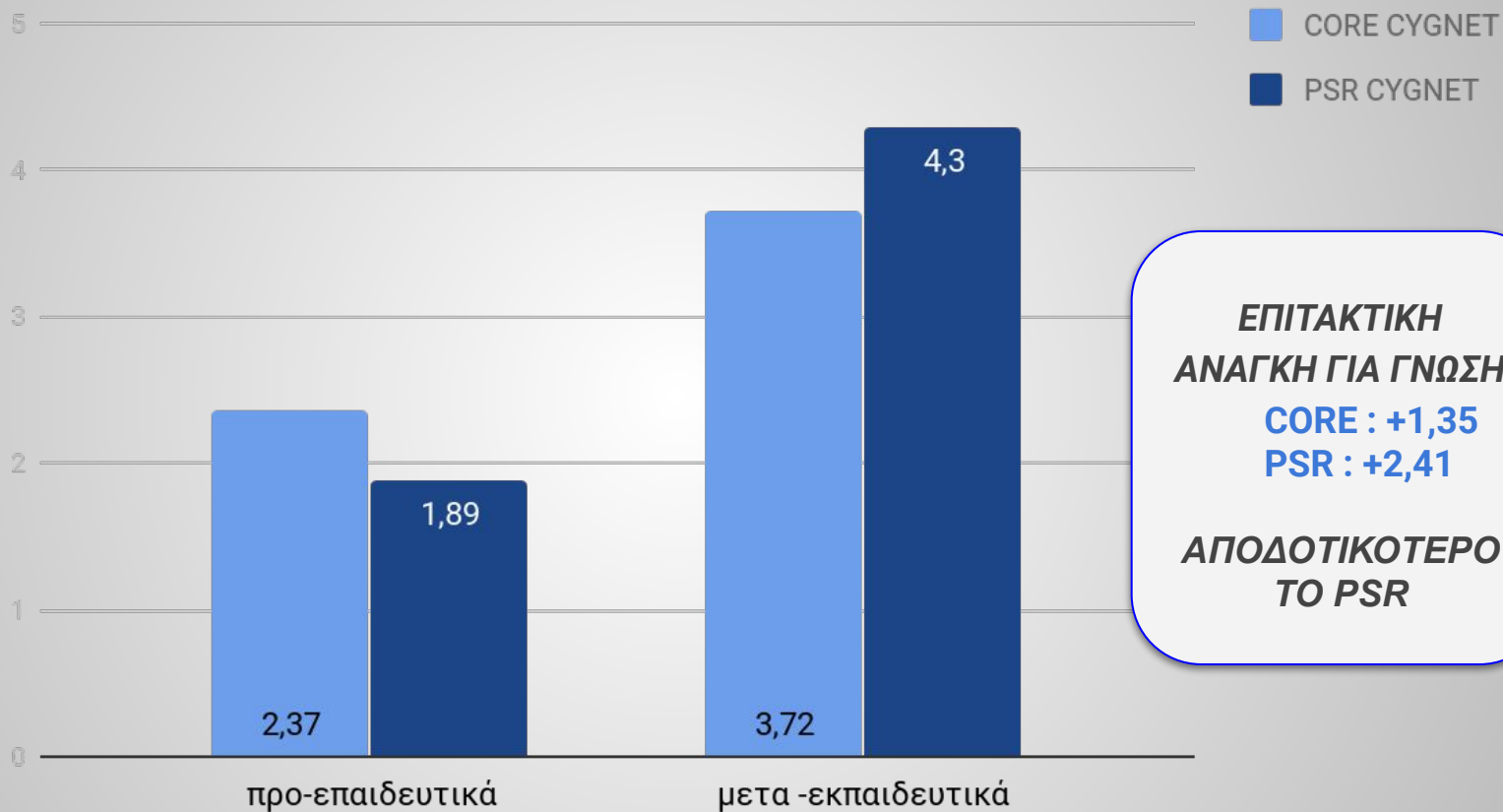

CYGNET PSR

ΣΥΓΚΡΙΣΗ CORE - PSR CYGNET

**ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ
ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΓΝΩΣΗ
CORE : +1,35
PSR : +2,41**

**ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΕΡΟ
ΤΟ PSR**

Συζήτηση

- ❑ Οι γονείς των παιδιών **ήταν επιφυλακτικοί**, να τεθούν θέματα σεξουαλικότητας, διότι **εκτιμούσαν** ότι η κατάσταση του παιδιού τους **αποκλείει** τέτοιου είδους **εμπειρίες**.
- ❑ Η αβεβαιότητα τους προέρχονταν από την **έλλειψη της γνώσης**, ότι η σεξουαλικότητα περιλαμβάνει πολλά περισσότερα από τις σεξουαλικές πράξεις.
- ❑ Σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια αυτοαναφοράς των εφήβων, ξεκάθαρα οι γονείς φάνηκε να **υποτιμούν την έκταση της σεξουαλικής εμπειρίας** των παιδιών τους.

Αποτελέσματα Ομάδας Κοινωνικών Δεξιοτήτων

- ❑ **εξοικείωση** με σωματικές **αλλαγές της εφηβείας**
- ❑ **διαχείριση** εμμηνορρυσίας, εκσπερμάτωσης, ονειρώξεων
- ❑ αγγίγματα και προσωπικός χώρος
- ❑ **βασικές πληροφορίες** για την γονιμότητα και τα ΣΜΝ
- ❑ διάκριση του **ιδιωτικού και κοινού**
- ❑ **δεξιότητες** φιλίας και σχέσεων
- ❑ **εμπιστοσύνη στην γονική ασφάλεια**

Αποτελέσματα

- ❑ Φανερά οι γονείς **κατανοούν** και αποκτούν **αυτοπεποίθηση** στη διαχείριση των συμπεριφορών του παιδιού τους σε θέματα που αφορούν στην εφηβεία, τη σεξουαλική ευεξία και τις σχέσεις.
- ❑ Οι **παράλληλες συναντήσεις συμβάλλουν** στην κατάρτιση **κοινών αρχών** και **στόχων** για θέματα που συνάδουν με την σεξουαλικότητα.
- ❑ Βελτιώνονται οι μεταξύ τους σχέσεις **αφού προάγεται η σύνδεση** σε δραστηριότητες με τα παιδιά τους. Προάγεται η **επικοινωνία γονέων και εφήβων**

Συμπεράσματα

- ❑ Η σεξουαλικότητα **περικλείει** πολλά **περισσότερα** πέραν από τις αυτές καθαυτές **σεξουαλικές πράξεις**
- ❑ Οι γονείς αποκτούν την αίσθηση της **ανάγκης** για **συναίνεση και ασφάλεια**
- ❑ Η παροχή **έγκαιρης ενημέρωσης** προάγει την **υγιή** ανάπτυξη της σεξουαλικότητας. **Παρέχεται πριν** συμβεί κάτι **ακατάλληλο** σε αυτά.
- ❑ Είναι αναγκαία η **γονική συνειδητοποίηση** των σεξουαλικών εμπειριών των παιδιών τους.
- ❑ Είναι **αναγκαία η επιστασία** τους

Περιορισμοί της παρούσης μελέτης

- **Περιορισμένος αριθμός δείγματος** και πληθυσμού
- **Πιθανές μεταβλητές από το φύλο αλλά και τη σχέση** γονέα-παιδιού
- **Η προϋπάρχουσα σχέση συνοχής** των ομάδων τόσο των παιδιών όσο και γονέων
- **Απουσιάζουν αποτελέσματα για σύγκριση**, εφόσον για πρώτη φορά ομάδες γονέων και παιδιών βρίσκονται σε σύζευξη. Επιπλέον δεν υπάρχει ανάλογη προηγούμενη σύγκριση αυτοαναφορών και γονικών αναφορών της σεξουαλικής εμπειρίας
- Η μελέτη επικεντρώθηκε σε όλες τις πτυχές της σεξουαλικότητας

Μελλοντικές Προτάσεις

- ❑ Οι περιορισμοί της μελέτης θέτουν ζητήματα για **περαιτέρω έρευνα**
- ❑ Η μελέτη θα πρέπει **να επαναληφθεί** σε άλλα δείγματα εφήβων και γονέων για να επιβεβαιώσουν και να τελειοποιήσουν τα ευρήματα μας
- ❑ **Περιορισμός των μεταβλητών** σχετικά με το φύλο και τις αυτών σχέσεις που επηρεάζουν ενδεχομένως τα σημαντικά αποτελέσματά μας
- ❑ Η **ανίχνευση των ανησυχιών των ίδιων των εφήβων.**

Σας Ευχαριστούμε!

Αυγή Βιτανίδα
a.vitanidi@yahoo.gr